

Jadassohn Salamon: Das Tonbewusstsein. (Leipzig, 1899, Breitkopf & Härtel.) 5 iv, ára 2 márka.

Mi köze a Magyar Pædagogianak (és, kis kezdőbetűvel, a magyar pædagogianak) ehhez az aránylag drága német könyvhöz?

Azt hiszem, van elég köze. A könyvből, még az elején, a nemzenész is láthatja, hogyan lehet az úgynevezett zenei hallást megtanulni. Az alapos zenész — vagy a ki ezzel akar válni — kész örömmel nyúl utána, mert ez az *első kimerítő mű, mely a hallás nevelésével foglalkozik*, sőt azt teljes kiképzéshez vezet. Az újabb, egészségesebb zenei pædagogia pedig a helyes hallásból indítja ki a hangszerjátszás tanítását; az énekét szinte mindig onnan kezdték.

Jadassohn, a hírneves lipcsei conservatorium díszes tanári karának egyik nagysága, mélyen benne van a 60-as éveiben, s okvetetlenül tiszteletünket érdemli ki azzal, hogy mostanában írja meg könyveit, egész életének gondos munkájával szerzett gazdag tapasztalatainak tárházat. A rövid időközben megjelentek közül éppen a «Tonbewusstsein»-t ragadom ki, mert a *mi* figyelmünket ez érdemli meg legjobban. Magyarban, természetesen (!), nincs ilyen tárgyú munka, de, *hogy legyen*, — mert szükséges! — annak útját szeretném egyengetni megjegyzéseimmel, a melyekre talán annál inkább szükség van, mert a majdan ide vágó magyar könyvnek a magyar fül igényeihez, azaz nemzeti zenénkhez kell alkalmazkodnia; hogy Jadassohn kötete nem alkalmazkodik a némethez, azt a németek csak hibáztathatják.

Mit szólnának tanáraink olyan verstanhoz, a melynek összes példáit a szerző maga gyártaná? hiszen nem volna az rossz könyv; de a jónak ellensége a jobb. Ugyanezért nem tartom ideálisnak Jadassohn igen jó könyvét: a helyett, hogy ismert («közismert»), klasszikus zene-művek részleteit használná fel példákul, maga állít össze paradigmákat. Pedig e nélkül kikerülhette volna pl. a 190. sz. példa sántítását, vagy a 69. után a 70. példa idegen voltát, mikor az olvasó azt várná, hogy a 69-ediknek dallamát másnemű kísérszólamokkal használja fel. Sőt a mikor egymás mellett mutatja be a 20. példában a kis és a nagy tertia különbségét: célszerűbb lett volna a terttiát mindig ugyanegy alaphangból számítani, a mihez szintén könnyen találhatott volna példákat a népdalban vagy a klasszikusoknál.

Jadassohnnak az az utasítása (25. l.), hogy a zeneoktató — a ki e könyvet mindegyik u. n. «iskola» mellett használhatja — mindig rövid, metrikai és periodikus tekintetben rendezett, dallamos egészset használjon fel példa gyanánt: egyenes ujmutatás a *népdal* felhasználására. Ő maga tehát nem alkotta meg könyvét olyan tökéletesnek, a milyenné

tudta volna tenni. A magyar zenei pädagogia céljainak pedig mi zenei munkások mindannyian tartozunk olyan iskolákkal, azaz vezető könyvekkel, a melyek a zenei hallást, az énektudást* és valamennyi hangszerjátzását a magyar klasszikus népdalból kiindulva, a telhető legmagasabb fokig csupán nemzeti zenékre támaszkodva, vezessék a tanulót a haladás lépcsőjén.

Ezt én olyan természetesnek és parancsoló szükségnek tartom, hogy meg sem bírom magamnak magyarázni: miért hirdetem csakis én — még pedig évek óta eredménytelenül, azaz a nélkül, hogy akár a minden törekvések mentsvára: a kormány —, akár valamelyik kiadó felől azt hallanám, hogy rászánta magát ilyen, magyar stilban következősen végigvezetett zongora stb. iskola megiratására.

Legyen szabad ezt a gondolatot itt — a legméltóbb helyen — közvitálás tárgyává tennem.

KERESZTY ISTVÁN.

PAEDAGOGIAI PROGRAMMÉRTEKEZÉSEK.

Augusztin Imre, A nyelvtan tárgyalása a népiskolában. — Csik-somlyói r. kath. tanítóképző.

Bellosics Bálint, A tanító és a néprajz. — Bajai állami tanítóképző.

Benke Gyula, Adatok a gymnasium napi kérdéseilhez. — Szarvasi ág. hitv. ev. főgymnasium. 31—42. l.

Bodor István, A rimaszombati egyesült protestáns főgymnasium története. — Rimaszombati egy. prot. főgymnasium, 3—152. l.

Boros Sándor, Iskoláink refórmja és az internatusok. — Kolozsvári unitárius főgymnasium, 10—19. l.

Dalotti Ödön, Nagy férfiak. — Pozsonyi áll. főrealiskola 21—34. l.

Döbrössy Alajos, Katholikus népoktatási állandó bizottság és katholikus tanítói egyleteink. — Pécsi r. kath. püspöki tanítóképző.

Fludorovics Zsigmond, Gondolatok a jellemképzés köréből. — Lévai kath. főgymnasium, 13—47. l.

* Egy ilyen könyvünk *népiskolák számára* már 10 év óta van. Ez *Sztankó Béla* «Daloskönyv»-e (Bpest, Franklin Társ.), mely három füzetben dolgozza föl az elemi népiskolai énektanítás anyagát. Kezdi rhythmikus mondókákon és úgy halad fokozatosan rendszeres tanmenetben, mely tisztán a magyar nép gyermekmondókáiból, gyermekjátékdalaiból s főképp régi népdalgyűjteményekből van összeválogatva. Szerk.